

การเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันของผู้ประกอบการ การค้าชายแดนไทยกับกัมพูชา ด้านอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว

จิตติมา เกษมสุข¹ ชีร์ธนิษฐ์ ศิริโวหาร² กันต์ฤทัย คลังพหล³

¹นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาบริหารธุรกิจ

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

²อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

*Corresponding author e-mail : tk2523@hotmail.co.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างนโยบายภาครัฐเกี่ยวกับการค้าชายแดน กับการเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันของผู้ประกอบการการค้าชายแดนไทยกับกัมพูชา ด้านอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว และ 2) เพื่อวิเคราะห์การเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันของผู้ประกอบการการค้าชายแดนไทยกับกัมพูชา ด้านอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว เป็นการศึกษาแบบผสมผสาน เครื่องมือในการวิจัยคือแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่างการวิจัยเชิงปริมาณจำนวน 680 คน และกลุ่มตัวอย่างการวิจัยเชิงคุณภาพจำนวน 16 คน วิเคราะห์ผลเชิงปริมาณโดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบองค์ประกอบความสัมพันธ์ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยไค-สแควร์ เท่ากับ 311.86, P-Value เท่ากับ 0.0526, CFI เท่ากับ 0.999, GFI เท่ากับ 0.966, AGFI เท่ากับ 0.956, RMR เท่ากับ 0.008, และ RMSEA เท่ากับ 0.014 โดยด้านที่มีน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุดคือ ด้านปัจจัยดำเนินการ รองลงมาคือด้านกลยุทธ์องค์กร โครงสร้าง และการแข่งขัน ด้านอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องและสนับสนุน และด้านความต้องการของตลาด ซึ่งมีน้ำหนักองค์ประกอบ 0.997, 0.938, 0.913 และ 0.841 ตามลำดับ โดยมีความแปรผันร่วม ร้อยละ 99, 88, 83 และ 71 ตามลำดับ สามารถนำตัวแบบองค์ประกอบมาสร้างเป็นกลยุทธ์ได้ทั้งหมด 3 กลยุทธ์ คือ 1) กลยุทธ์พัฒนานโยบายภาครัฐ 2) กลยุทธ์พัฒนาความพร้อมของผู้ประกอบการ และ 3) กลยุทธ์การเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขัน

คำสำคัญ : องค์ประกอบเชิงยืนยัน, ความสามารถทางการแข่งขัน, การค้าชายแดน

Competitiveness Increasing of Trade Operators at Thai - Cambodia Border : Aranyaprathet, Sa Kaeo Province

Thitima Kasemsuk^{1*} Theathanick Siriwoharn² Kanreutai Klangphahol³

¹Ph.D. candidate in Business Administration, Valaya Alongkorn Rajabhat University

^{2,3}Valaya Alongkorn Rajabhat University

*Corresponding author e-mail : tk2523@hotmail.co.th

ABSTRACT

The purposes of this research were to 1) to analyze the causal relationship between government policy on border trade. To increase the competitiveness of enterprises, border trade between Thai-Cambodia. Aranyaprathet, Sa Kaeo province and 2) to analyze the increasing competitiveness of enterprises, border trade between Thai-Cambodia Aranyaprathet Srakaew Province. The research is mixed method and a research tool is a questionnaire and interviews. The sample consisted of 680 persons and qualitative research is a major contributor of 16 persons analysis by confirmatory factor analysis. Data were analyzed using qualitative content analysis. The results showed that the model element relationships include 4 elements are consistent with empirical data by Chi - Square at 311.86, P-Value of 0.0526, CFI was 0.999, GFI was 0.966, AGFI equals 0.956, RMR 0.008. and RMSEA equals 0.014. The side with the highest weight. The input operation The second is the corporate strategy. Structure and Competition Industry and related support And the demand side of the market This is the factor .997, .938, .913 and .841, respectively, with a proportional share of 99, 88, 83 and 71 respectively. The model can be created as a strategic element of all 3 strategies are: 1) development strategy, public policy, 2) development strategy, the availability of operators and 3) strategies to increase competitiveness.

Keywords: Verification components, Competitiveness, Border Trade.

บทนำ

การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจของกลุ่มประเทศอาเซียนเป็นหนึ่งใน การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ เพื่อช่วยเสริมสร้างความแข็งแกร่งทางเศรษฐกิจและเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของอาเซียน ในตลาดโลก เนื่องจากการค้าระหว่างประเทศในโลกมีแนวโน้มกีดกันการค้ารุนแรงมากขึ้น ด้วยเหตุนี้กลุ่มอาเซียนจึงได้หันมามุ่งเน้นกระชับ และขยายความร่วมมือด้านเศรษฐกิจการค้า ระหว่างกันมากขึ้น (กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม (กสอ.), 2556; กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม (กสอ.), 2556) จากการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ ภาครัฐจึงได้ตระหนักถึงการปรับตัวในการเชื่อมโยงกับ ระบบเศรษฐกิจโลก และโอกาสทางการค้าที่จะได้ได้รับจากการค้าชายแดนผ่านข้อตกลง ของการรวมกลุ่ม รัฐบาลจึงมีการลงมติเกี่ยวกับนโยบายยุทธศาสตร์พัฒนาพื้นที่ที่มีศักยภาพ เหมาะสมในการจัดตั้งเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษของประเทศไทย (สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี, 2557) โดยเฉพาะการค้าชายแดนไทย-กัมพูชา บริเวณอำเภอรัฐประเทศ จังหวัดสระแก้ว ที่ปัจจุบันเป็น 1 ใน 5 พื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ (สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี, 2557) โดยมีขอบ พรหมแดนที่เชื่อมต่อกับกลุ่มประเทศเพื่อนบ้านที่สำคัญ ได้แก่ ประเทศมาเลเซีย เมียนมา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และกัมพูชา (กรมการค้าต่างประเทศ, 2556) จากสภาพ สถานการณ์การค้าชายแดนของไทยกับกัมพูชา ภายหลังจากการรวมกลุ่มเศรษฐกิจอาเซียนที่ส่งผล ต่อนโยบายทางการขนส่งและภาษีทางการค้า พบว่ามูลค่าการค้าไทยกับกัมพูชาในอดีต ที่ผ่านมามีการเพิ่มขึ้นปีปัจจุบัน (ม.ค. - เม.ย. พ.ศ. 2558) มีมูลค่าส่งออกและนำเข้าเพิ่มขึ้น ในสัดส่วนมูลค่าที่สูง (ศูนย์ข้อมูลการค้าชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน กองความร่วมมือ การค้าและการลงทุน, 2558) โดยการค้าที่สำคัญของอำเภอรัฐประเทศ คือ บริเวณตลาด โรงเกลือที่มีพื้นที่โดยรอบใกล้ชิดติดกับประเทศกัมพูชามากที่สุด (กรมการค้าระหว่างประเทศ, 2557) แต่ถึงแม้ว่าการค้าชายแดนของไทยกับประเทศกัมพูชาจะมีมูลค่าส่งออกที่เพิ่มสูงขึ้น แต่การค้าชายแดนไทยกับกัมพูชายังมีปัญหามากมายที่ส่งผลให้การเติบโตและพัฒนาไม่เป็นไป ตามที่ควร เช่น การทะลักเข้ามาของแรงงานต่างด้าว การละเมิดลิขสิทธิ์สินค้า การจรรยาบรรณขัด ปัญหาเขตแดน อุปสรรคทางด้านของกฎหมาย ระเบียบ-วิธีปฏิบัติ ระบบศุลกากรมีปัญหา การตีความพิกัดและการเก็บค่าธรรมเนียมต่างกัน รวมไปถึงปัญหาการค้ามนุษย์ โดยปัญหา ส่วนใหญ่นั้นเกิดขึ้นที่บริเวณด่านรัฐประเทศ จังหวัดสระแก้ว และส่งผลต่อความคล่องตัว ต่อการดำเนินธุรกิจการค้าของตัวผู้ประกอบการ (สายฝน แผลงหล้า และคณะ, 2557; นพรัตน์ วงศ์วิทยาพาณิชย์ และคณะ, 2554) แสดงให้เห็นว่า ต่อให้ภาครัฐให้การสนับสนุนพร้อมส่งเสริม ผู้ประกอบการค้าชายแดนไทยกับกัมพูชาให้มีศักยภาพก็ตาม แต่ผู้ประกอบการก็ต้องมีความพร้อม

ในการเป็นผู้ประกอบการการค้าบริเวณดังกล่าวด้วยเช่นกัน และควรตระหนักและให้ความสำคัญในการพัฒนาความสามารถในการแข่งขันให้กับกิจการของตนเอง (เรวัตี แก้วมณี, 2558; วิชัย โสสุวรรณจินดา, 2546)

ดังนั้นจึงเป็นที่มาของการศึกษาเรื่อง การเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันของผู้ประกอบการการค้าชายแดนไทยกับกัมพูชา ด้านอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของนโยบายภาครัฐเกี่ยวกับการค้าชายแดนกับการเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันของผู้ประกอบการการค้าชายแดนฯ และเพื่อวิเคราะห์การเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันของผู้ประกอบการการค้าชายแดนฯ ซึ่งผู้วิจัยคาดว่าจะสามารถใช้ผลการวิจัยเป็นองค์ความรู้และแนวทางให้กับผู้ประกอบการการค้าชายแดนไทยกับกัมพูชาได้ปรับใช้เพื่อเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันในการประกอบธุรกิจ และสามารถนำไปเป็นข้อเสนอแนะต่อรัฐบาลเกี่ยวกับการเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันของผู้ประกอบการการค้าชายแดนไทยกับกัมพูชา ด้านอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างนโยบายภาครัฐเกี่ยวกับการค้าชายแดนกับการเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันของผู้ประกอบการการค้าชายแดนไทยกับกัมพูชา ด้านอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว
2. เพื่อวิเคราะห์การเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันของผู้ประกอบการการค้าชายแดนไทยกับกัมพูชา ด้านอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ขอบเขตการวิจัย

1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา เป็นการศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและกำหนดกลยุทธ์ในการเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันของผู้ประกอบการการค้าชายแดนไทยกับกัมพูชา โดยมีรายละเอียดประเด็นที่ศึกษาดังนี้

1.1.1 ตัวแปรภายนอก ได้แก่ นโยบายภาครัฐเกี่ยวกับการค้าชายแดน ประกอบด้วยตัวแปรแฝง 2 ตัวแปร ได้แก่

(1) เขตเศรษฐกิจพิเศษ ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 4 ตัวแปร ได้แก่

- 1) สิทธิประโยชน์สำหรับการลงทุน 2) การให้บริการจุดเดียวแบบเบ็ดเสร็จ 3) มาตรการการใช้แรงงานต่างด้าว 4) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและด้านศุลกากร

(2) ผู้ประกอบการ ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัวแปร ได้แก่

1) การตอบสนองความต้องการ 2) การให้ความรู้และการฝึกอบรม 3) การหาแหล่งเงินทุน

1.1.2 ตัวแปรคั่นกลาง ได้แก่ ความพร้อมของผู้ประกอบการ ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 2 ตัวแปร ได้แก่ 1) ความพร้อมส่วนบุคคล 2) ความพร้อมทางการเงิน 3) ความพร้อมทางการตลาด และ 4) ความพร้อมทางการบริหาร

1.1.3 ตัวแปรภายนอก ได้แก่ การเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันการค้าชายแดน ประกอบด้วยตัวแปรแฝง 4 ตัวแปร ได้แก่

(1) ปัจจัยดำเนินการ ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 4 ตัวแปร ได้แก่

1) โครงสร้างพื้นฐาน 2) ทรัพยากรมนุษย์ 3) ลักษณะทางกายภาพ 4) การเข้าถึงแหล่งเงินทุน

(2) ความต้องการของตลาด ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 2 ตัวแปร ได้แก่ 1) ขนาดของอุปสงค์ 2) คุณลักษณะของอุปสงค์

(3) อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องสนับสนุน ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัวแปร ได้แก่ 1) อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว 2) อุตสาหกรรมอื่น ๆ 3) กิจกรรม MICE

(4) กลยุทธ์องค์กร โครงสร้างและการแข่งขัน ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 6 ตัวแปร ได้แก่ 1) ระดับความเข้มข้นของการแข่งขัน 2) การกำหนดมาตรฐานและควบคุมมาตรฐานของสินค้า 3) กลยุทธ์การแข่งขัน 4) เงื่อนไขและอุปสรรคของกฎหมาย 5) โครงสร้างภาษี 6) ระเบียบพิธีทางศุลกากร

1.2 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรในการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ ผู้ประกอบการการค้าชายแดนอำเภอรัษฎาประเทศ จังหวัดสระแก้ว จำนวน 701 ราย (ด่านศุลกากรอรัษฎาประเทศ จังหวัดสระแก้ว, 2558) โดยผู้วิจัยได้ทำการพิจารณาถึงขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่มีความเหมาะสมกับการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมลิสรล ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมจำนวน 680 ตัวอย่าง ส่วนประชากรในการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ กลุ่มผู้ประกอบการที่มีสถานะเป็นเจ้าของกิจการ และ/หรือ ผู้บริหารระดับสูงที่ประกอบการบริหารการค้าชายแดนอำเภอรัษฎาประเทศ จังหวัดสระแก้ว กลุ่มผู้บริหารระดับสูงที่ปฏิบัติงานด้านการค้าชายแดนตามบทบาทหน้าที่ในสำนักงานพาณิชย์จังหวัดสระแก้ว และกลุ่มเจ้าหน้าที่ภาครัฐที่ทำงานบริเวณด้านการค้าชายแดนในอำเภอรัษฎาประเทศ จังหวัดสระแก้ว โดยทำการสัมภาษณ์ข้อมูลเชิงลึกจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 16 คน จากการเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) ดังนั้นจึงได้กำหนดการวิจัยออกเป็น 2 รูปแบบ คือ

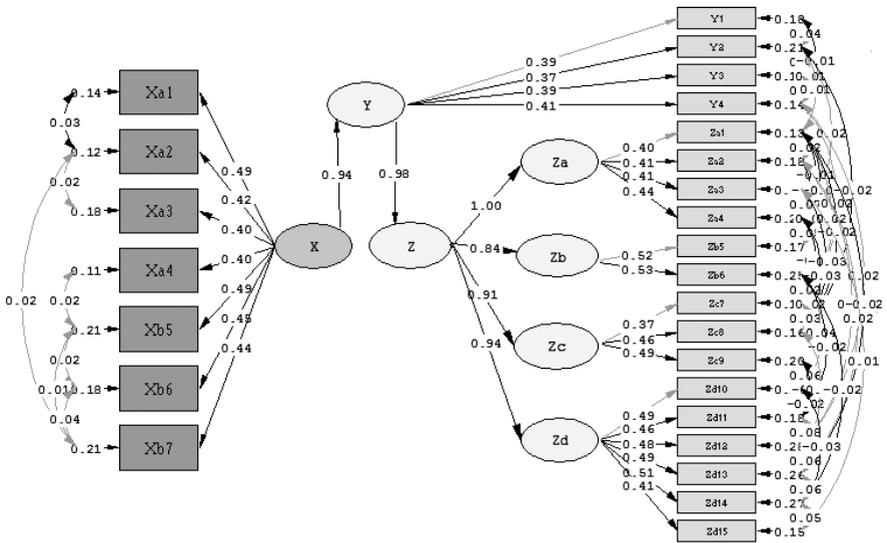
1) การวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยเลือกเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลซึ่งข้อคำถามประกอบด้วย 1) ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม 2) การวัดองค์ประกอบนโยบายภาครัฐเกี่ยวกับการค้าชายแดน 3) การวัดองค์ประกอบด้านความพร้อมของผู้ประกอบการ และ 4) การวัดองค์ประกอบการเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันของผู้ประกอบการการค้าชายแดน โดยเก็บข้อมูลแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 680 คน โดยใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยแบ่งชั้นเป็น 6 ชั้นตามกลุ่มสินค้าหลัก ซึ่งเป็นการสุ่มแบบแบ่งชั้นแบบมีสัดส่วน และนำผลที่ได้ไปวิเคราะห์และตรวจสอบความสัมพันธ์เชิงเส้นด้วยโปรแกรมลิสรเอล (LISREL Serial No. 26F0-596D-5693-392E)

2) การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยเลือกเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ซึ่งเป็นข้อคำถามแบบเจาะลึก (In-depth Interview) โดยข้อคำถามประกอบด้วย 1) ด้านนโยบายภาครัฐเกี่ยวกับชายแดน 2) ด้านความพร้อมของผู้ประกอบการ 3) การเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันของผู้ประกอบการการค้าชายแดนไทยกับกัมพูชา ด่านอรัญประเทศ โดยทำการสัมภาษณ์ข้อมูลเชิงลึกจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 16 คน โดยผู้วิจัยทำการบันทึกเก็บข้อมูลการสนทนาเพื่อนำผลลัพธ์ที่ได้รับไปวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากนั้นจึงสรุปและแยกเป็นประเด็นที่ผู้วิจัยกำหนดไว้

ผลการวิจัย

1. การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

ผู้วิจัยพบว่า การเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันของผู้ประกอบการการค้าชายแดนไทยกับกัมพูชา ด่านอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว ความสอดคล้องกันระหว่างทฤษฎีกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยทุกค่าดัชนีชี้วัดต่าง ๆ อยู่ในเกณฑ์ที่กำหนด คือไค-สแควร์ มีค่าเท่ากับ 311.86, P-Value มีค่าเท่ากับ 0.05281, CFI มีค่าเท่ากับ 0.999, GFI มีค่าเท่ากับ 0.966, AGFI มีค่าเท่ากับ 0.956, RMR มีค่าเท่ากับ 0.008, RMSEA มีค่าเท่ากับ 0.014 และค่า CN มีค่าเท่ากับ 719.238 ซึ่งสามารถแสดงรูปแบบโครงสร้างตัวแบบโมเดล ได้ดังภาพที่ 1

Chi-Square=311.86, df=273, P-value=0.05281, RMSEA=0.014

ภาพที่ 1 แสดงการวิเคราะห์หองค์ประกอบการเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันของผู้ประกอบการค้าขายแดนไทยกับกัมพูชา

ตารางที่ 1 การประเมินความสอดคล้องของรูปแบบความสัมพันธ์

ตัวแปร	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ	ค่าความคลาดเคลื่อน	ค่าสถิติ	สัมประสิทธิ์การตัดสินใจ
นโยบายภาครัฐเกี่ยวกับการค้าขายแดน				
Xa1	0.487	0.020	24.263	0.63
Xa2	0.422	0.018	23.032	0.59
Xa3	0.398	0.020	19.760	0.47
Xa4	0.403	0.017	23.535	0.60
Xb5	0.492	0.023	21.557	0.53
Xb6	0.454	0.021	21.420	0.53
Xb7	0.438	0.022	19.846	0.47

การเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันของผู้ประกอบการค้าชายแดนไทยกับกัมพูชา
 ด่านอรุณประเทศ จังหวัดสระแก้ว
 วิดีมา เกษมสุข, ธีรอนิกษ์ ศิริไวยาร, กันต์ฤทัย คลังพหล

ตัวแปร	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ	ค่าความคลาดเคลื่อน	ค่าสถิติ	สัมประสิทธิ์การตัดสินใจ
ความพร้อมของผู้ประกอบการ				
Y1	0.392	-	-	0.46
Y2	0.370	0.022	17.117	0.40
Y3	0.386	0.023	16.491	0.47
Y4	0.407	0.024	17.096	0.54
การเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันการค้าชายแดน				
Za1	0.401	-	-	0.56
Za2	0.412	0.021	19.479	0.48
Za3	0.407	0.023	17.704	0.45
Za4	0.435	0.026	17.032	0.46
Zb5	0.517	-	-	0.61
Zb6	0.531	0.031	17.149	0.53
Zc7	0.371	-	-	0.46
Zc8	0.457	0.024	18.900	0.57
Zc9	0.493	0.029	16.940	0.55
การเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันการค้าชายแดน				
Z	0.494	-	-	0.49
Zd11	0.463	0.027	16.957	0.54
Zd12	0.475	0.029	16.169	0.49
Zd13	0.493	0.029	16.729	0.49
Zd14	0.511	0.032	15.960	0.49
Zd15	0.412	0.024	17.462	0.53
การวิเคราะห์องค์ประกอบ				
Za	0.997	0.247	4.061	0.99
Zb	0.841	0.207	4.055	0.71
Zc	0.913	0.226	4.043	0.83
Zd	0.938	0.231	4.053	0.88
$\chi^2 = 311.86, df = 273, p = 0.052581$ CFI = 0.999, GFI = 0.966, AGFI = 0.956, RMR = 0.008, RMSEA = 0.014				

ตัวแปรขององค์ประกอบของปัจจัยที่ส่งผลต่อการเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันของผู้ประกอบการการค้า ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 26 ตัวแปร มีความเชื่อมั่นของตัวแปรตั้งแต่ 0.40 - 0.63 โดยค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานของตัวแปรสังเกตได้ที่เป็นตัวบ่งชี้มีค่าตั้งแต่ 0.370 - 0.531 โดยตัวแปรที่มีค่าความเชื่อมั่นสูง ได้แก่ สิทธิประโยชน์สำหรับการลงทุน (Xa1) ขนาดของอุปสงค์ (Zb5) และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและด้านบุคลากร (Xa4) ที่มีค่าความเชื่อมั่น 0.63, 0.61 และ 0.60 ตามลำดับ

สำหรับโครงสร้างของการเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันของผู้ประกอบการค้าชายแดน ไทยกับกัมพูชา ด้านรัฐประเทศ จังหวัดสระแก้ว จะประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ โดยด้านที่มีน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุดคือ ด้านปัจจัยดำเนินการ (Za) รองลงมาคือ ด้านกลยุทธ์องค์กร โครงสร้าง และการแข่งขัน (Zd) ด้านอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องและสนับสนุน (Zc) และด้านความต้องการของตลาด (Zb) ซึ่งมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.997, 0.938, 0.913 และ 0.841 ตามลำดับ โดยมีความแปรผันร่วม ร้อยละ 99, 88, 83 และ 71 ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าปัจจัยด้าน (Za) มีผลต่อการเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันการค้าชายแดนสูงที่สุด แต่สามารถสังเกตได้ว่าค่าน้ำหนักของปัจจัยอื่นก็อยู่ในเกณฑ์สูงเหมือนกัน จึงสามารถสรุปได้ว่าทุกปัจจัยมีผลต่อการเพิ่มขีดความสามารถทางการในระดับสูงใกล้เคียงกัน ซึ่งความสัมพันธ์ของอิทธิพลระหว่างตัวแปรแฝงสามารถสรุปได้ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงค่าอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวมระหว่างแต่ละตัวแปรแฝง

ตัวแปรผล ตัวแปรสาเหตุ		นโยบายภาครัฐเกี่ยวกับการค้าชายแดน (X)			ความพร้อมของผู้ประกอบการ (Y)			การเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันการค้าชายแดน		
		TE	IE	DE	TE	IE	DE	TE	IE	DE
นโยบายภาครัฐเกี่ยวกับการค้าชายแดน	ค่าน้ำหนัก	-	-	-	0.939	-	0.939	0.9	0.9	-
(X)	SE	-	-	-	0.051	-	0.051	0.	0.	-

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่า ตัวแปรแฝงขององค์ประกอบการเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันของผู้ประกอบการการค้าชายแดนไทยกับกัมพูชา มีความสัมพันธ์กันดังนี้

1) การเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันการค้าชายแดน (Z) ได้รับอิทธิพลรวมจากนโยบายภาครัฐเกี่ยวกับการค้าชายแดน (X) ในทิศทางบวกเท่ากับ 0.921 โดยเป็นอิทธิพลทางอ้อมทั้งหมด

2) การเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันการค้าชายแดน (Z) ได้รับอิทธิพลรวมจากความพร้อมของผู้ประกอบการ (Y) ในทิศทางบวกเท่ากับ 0.981 โดยเป็นอิทธิพลทางตรงทั้งหมด

3) ความพร้อมของผู้ประกอบการ (Y) ได้รับอิทธิพลรวมจากนโยบายภาครัฐเกี่ยวกับการค้าชายแดน (X) ในทิศทางบวกเท่ากับ 0.939 โดยเป็นอิทธิพลทางตรงทั้งหมด

เพราะฉะนั้นจากข้อมูลตัวแปรแฝงขององค์ประกอบสามารถสรุปโครงสร้างของตัวแบบข้างต้นเป็นตัวแบบเชิงโครงสร้างได้ คือ

$$1. Y = 0.939 * X \quad SE = 0.12 \quad R^2 = 0.88$$

$$2. Z = 0.981 * Y \quad SE = 0.04 \quad R^2 = 0.96$$

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

จากการสัมภาษณ์แบบเจาะจงกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 16 คน สามารถสรุปเป็นสาระสังเขปได้ดังนี้

1) ด้านนโยบายภาครัฐเกี่ยวกับการค้าชายแดน สรุปได้ว่า นโยบายของภาครัฐมีผลกระทบต่อสภาพการณ์ของผู้ประกอบการการค้าชายแดนโดยตรง โดยที่แต่ละนโยบายนั้นเกิดทั้งข้อดีและข้อเสีย เช่น 1) นโยบายการให้บริการจุดเดียวแบบเบ็ดเสร็จ คือ ด้านศุลกากรรัฐประเศ จังหวัดสระแก้ว มีข้อดีในเรื่องของความรวดเร็ว และลดขั้นตอนการเข้าใช้บริการ แต่ผลกระทบต่อด้านลบที่เกิดขึ้นคือ การเพิ่มหรือขยายความรุนแรงของปัญหาการลัดคิวอย่างไม่เป็นธรรม 2) นโยบายมาตรการการใช้แรงงานต่างด้าว ที่ปัจจุบันประเทศไทยอนุญาตให้ใช้บัตรผ่านแดนชั่วคราวในการเดินทางข้ามฝั่ง โดยไม่มีการลงทะเบียนอื่น ๆ ผนวกกับค่าจ้างแรงงานไทยที่สูงกว่ามาก จึงทำให้เกิดแรงงานเถื่อนเป็นจำนวนมากไหลเข้าสู่ไทยโดยที่ไม่สามารถควบคุมได้ 3) นโยบายการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลและลดหย่อนภาษีร้อยละ 50 เพิ่มอีก 5 ปี ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของนักลงทุนชาวไทยได้เท่าที่ควร แต่เน้นไปที่การให้สิทธิการลงทุนชาวต่างชาติทำให้เกิดกิจการต่าง ๆ ของชาวไทยถูกแทรกแซงและไม่มีการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างจริงจัง

2) ด้านความพร้อมของผู้ประกอบการ สรุปได้ว่า ผู้ประกอบการมีความพร้อมในการเตรียมหาช่องทางเพิ่มโอกาส การเลือกใช้วัตถุดิบที่หลากหลาย การรักษาฐานการผลิต และมีความรู้ประสบการณ์ในการดำเนินธุรกิจ รวมถึงการศึกษาข้อบังคับและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

กับธุรกิจของตนเอง แต่ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ยังขาดการวิเคราะห์หรือมุมมองในภาพรวมของการทำธุรกิจ ความรู้ด้านภาษาโดยเฉพาะภาษาอังกฤษ แหล่งเงินทุน การตรวจสอบบัญชี และหลักทรัพย์ค้ำประกันในการขอสินเชื่อจากแหล่งเงินทุน รวมถึงปัญหาความเจ็บป่วยจากโรคภัยไข้เจ็บที่ไม่อาจควบคุมได้ โดยส่วนใหญ่มีความเห็นชอบให้มีโรงพยาบาลของไทย เปิดใกล้พื้นที่หรือเปิดในฝั่งกัมพูชา

3) ด้านการเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันการค้าชายแดน สรุปได้ว่า

1) องค์กรประกอบปัจจัยดำเนินการ ผู้ประกอบการเห็นว่า ปัจจุบันโครงสร้างพื้นฐานของไทย มีเส้นทางการเชื่อมต่อทางบกหลายเส้นทาง แต่การส่งเสริมจากภาครัฐด้านระบบโลจิสติกส์ ยังไม่เพียงพอ ควรผลักดันให้จุดผ่อนปรนกลายเป็นด่านถาวรและทำการขยายด่านขนส่งสินค้า เพื่อลดความแออัด รวมถึงพื้นที่ชายแดนมีแรงงานอยู่ในวัยใช้แรงงานเป็นจำนวนมาก และสามารถจ้างใช้ได้แบบวันต่อวัน แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นคือแรงงานไทยไม่มีความอดทนและขาดความรู้ด้านภาษากัมพูชา ซึ่งหากแทนที่ด้วยแรงงานกัมพูชาจะทำให้ได้ผลผลิตที่ได้ไม่มีคุณภาพเท่าที่ควร รวมถึงการไม่มีนโยบายเชิงรุกในการประชาสัมพันธ์เข้าถึงผู้ประกอบการ ขาดการประสานงานจากทุกภาคส่วน และแหล่งเงินทุนที่ไม่พอเพียง มีเกณฑ์เงื่อนไขในการรับสิทธิ์ที่ยากสำหรับผู้ประกอบการรายย่อย 2) องค์กรประกอบความต้องการสินค้าในตลาด ในชายแดนไทย กัมพูชานั้นถือว่าเป็นศูนย์รวมการค้าหลายประเทศ ทั้งไทย จีน และเวียดนาม ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบสินค้าชนิดเดียวกันแล้ว สินค้าของจีนและเวียดนามจะมีราคาถูกกว่าสินค้าไทย แต่สินค้าไทยก็ยังคงเป็นที่ต้องการในตลาดชายแดนในสัดส่วนเกือบทั้งหมดของตลาด เนื่องจากชาวกัมพูชาส่วนใหญ่นิยมในสินค้าและตราสินค้าจากประเทศไทยซึ่งเป็นผลกระตุ้นมาจากการรับรู้ข่าวสารจากประเทศไทย 3) องค์กรประกอบอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องและสนับสนุน สรุปได้ว่า ด้านอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวชาวกัมพูชาเริ่มเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศเพิ่มมากขึ้น แต่ยังไม่เติบโตตามที่คาดหวังแตกต่างจากจำนวนนักท่องเที่ยวจากชาติอื่น นอกจากนี้ชาวกัมพูชาบางกลุ่มยังได้ฉวยโอกาสให้บริการที่ไม่ถูกกฎหมาย เช่น การนำเที่ยวเถื่อน ส่วนอุตสาหกรรมอื่น ๆ เช่น โรงพยาบาล และสถานบันเทิงมีแนวโน้มเติบโตมากขึ้น โดยเกิดจากการนิยมเข้ารับบริการของชาวกัมพูชาที่ชื่นชอบความหรูหราในไทย 4) องค์กรประกอบกลยุทธ์องค์กร โครงสร้าง และการแข่งขัน สรุปได้ว่า ด้านระดับความเข้มข้นของการแข่งขัน มีตัวแทนจำหน่ายสินค้าไทยในกัมพูชา แต่ขาดการส่งเสริมจากภาครัฐและเข้าถึงได้ยาก รวมถึงลักษณะนิสัยส่วนบุคคลของชาวกัมพูชามีการเปลี่ยนแปลงตลอด ปัญหาที่ผู้ประกอบการเห็นได้ชัดคือ การไม่มีนโยบายสนับสนุนการลงทุนในประเทศเท่าที่ควร แตกต่างกับคู่แข่งอย่างจีนที่มีลักษณะให้สินเชื่อ

การเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันของผู้ประกอบการการค้าชายแดนไทยกับกัมพูชา
 ด่านอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว
 ฐิติมา เกษมสุข, ธีรธนิษฐ์ ศิริไวยาร, กันต์ฤทัย คลังพหล

แบบวางสินค้าไว้ก่อนแล้วเก็บเงินที่หลังซึ่งทำให้ผู้ประกอบการไทยเสียเปรียบด้านเงินทุน นอกจากนี้ยังพบปัญหาในเรื่องระเบียบศุลกากรของของฝั่งกัมพูชาที่ไม่ค่อยแน่นอนจึงทำให้เกิดความสับสนอยู่บ่อยครั้ง

ตารางที่ 3 ตารางสรุปกลยุทธ์การเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันของผู้ประกอบการการค้าชายแดนไทยกับกัมพูชา ด่านอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว

กลยุทธ์		กลยุทธ์การเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันของผู้ประกอบการการค้าชายแดนไทย ๆ
นโยบายภาครัฐเกี่ยวกับการค้าชายแดน	สิทธิประโยชน์สำหรับการลงทุน	1. ปรับปรุงสิทธิประโยชน์ทางภาษีให้มีความชัดเจนตามประเภทการลงทุน
		2. วางแผนงบประมาณการลงทุนในพื้นที่ที่มีศักยภาพทางเศรษฐกิจ
		3. ติดตามข่าวสารด้านการค้าการลงทุนในเขตพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษตลอดเวลา
	การให้บริการจุดเดียวแบบเบ็ดเสร็จ	1. ยกระดับบริการเรื่องการผ่านแดนให้มีความเป็นสากล
		2. พัฒนาระบบการให้บริการเรื่องการผ่านแดนภายหลังการเข้าสู่อาเซียน
	มาตรการการใช้แรงงานต่างด้าว	1. พัฒนาระบบการลงทะเบียนข้ามแดนเข้ามาทำงานในฝั่งไทย
		2. พัฒนาระเบียบและอัตราค่าจ้างให้แรงงานที่ข้ามมาทำงานในฝั่งไทย
		3. พัฒนาทักษะแรงงานข้ามชาติที่ถูกกฎหมาย
	การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและด้านศุลกากร	1. ยกระดับการพัฒนาของด่านการค้าชายแดนไทย-กัมพูชา
		2. จัดเก็บค่าธรรมเนียมผ่านทางเข้าประเทศจากนักท่องเที่ยว
		3. ประชาสัมพันธ์ด้านข้อมูลและประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับจากการพัฒนาพื้นที่นั้นๆ
	การตอบสนองความต้องการ	1. ผ่อนปรนการปลดจากบัญชีดำตามความร้ายแรงจากการติดบัญชีดำ
2. กำหนดเงื่อนไขต่างๆ ให้เท่าเทียมกันเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางเชื้อชาติ		
การให้ความรู้และการฝึกอบรม	1. พัฒนาด้านสถานที่ให้มีความเหมาะสมในการเรียนรู้ของผู้ประกอบการ	
	2. ฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดการความรู้ด้านการค้าการลงทุน	
การหาแหล่งเงินทุน	1. พัฒนานโยบายให้ความช่วยเหลือผู้ประกอบการที่มีประวัติติดบัญชีดำ	
	2. ปรับปรุงเงื่อนไขให้มีความเหมาะสมและสามารถปฏิบัติตามได้	
	3. พัฒนาระบบการให้ข้อมูลด้านอัตราดอกเบี้ยในเชิงเปรียบเทียบ	

	กลยุทธ์	กลยุทธ์การเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันของผู้ประกอบการการค้าชายแดนไทย ๆ
การเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันการค้าชายแดน	ด้านส่วนบุคคล	<ol style="list-style-type: none"> 1. แสวงหาสถาบันการศึกษาที่ให้องค์ความรู้ด้านการค้าการลงทุน 2. ศึกษาถึงธุรกิจที่ตนเองกำลังดำเนินการ
	ด้านการเงิน	<ol style="list-style-type: none"> 1. แสวงหาแหล่งเงินทุนสำหรับปรับสภาพคล่องที่สะดวกและรวดเร็ว 2. ปรับปรุงประวัติการเดินบัญชีที่ได้รับจากการทำธุรกิจเป็นประจำ 3. วางแผนทางการเงินที่ทำให้เกิดสภาพคล่อง
	ด้านการตลาด	<ol style="list-style-type: none"> 1. ศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้บริโภคของกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน 2. ตรวจสอบและเพิ่มช่องทางการกระจายสินค้าในประเทศเพื่อนบ้าน 3. วางแผนการนำเข้า-ส่งออกสินค้าที่มีแนวโน้มในการเติบโตในอนาคต
	ด้านการบริหาร	<ol style="list-style-type: none"> 1. การรักษาคุณภาพสินค้าให้มีมาตรฐานอย่างต่อเนื่อง 2. การปรับรูปแบบการรับจ้างการผลิตให้เป็นการออกแบบการผลิต
	ด้านปัจจัยดำเนินการ	<ol style="list-style-type: none"> 1. พัฒนาให้ระบบโลจิสติกส์เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม 2. พัฒนาคู่เชื่อมต่อกับกลุ่มประเทศเพื่อนบ้านให้มีความสะดวกและรวดเร็ว 3. ส่งเสริมให้แรงงานได้รับการเรียนรู้ด้านอาชีพเพิ่มเติม 4. แสวงหาบุคลากรที่มีความรู้ด้านภาษากัมพูชา
	ความต้องการของตลาด	<ol style="list-style-type: none"> 1. พัฒนารูปแบบสินค้าให้ตรงกับความต้องการตลาดและผู้บริโภคแต่ละกลุ่ม 2. ควบคุมการผลิตให้มีมาตรฐานเพื่อรักษามาตรฐานของสินค้าอยู่ตลอดเวลา 3. ศึกษาการพัฒนาสินค้าเดิมให้มีความแปลกใหม่
	อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องและสนับสนุน	<ol style="list-style-type: none"> 1. ดูแลและควบคุมธุรกิจการท่องเที่ยวให้ถูกกฎหมาย 2. เพิ่มบทลงโทษให้มีความเข้มงวดที่ยากต่อการกลับไปทำซ้ำ 3. กระตุ้นให้นักลงทุนเข้ามาลงทุนธุรกิจบริการด้านสุขภาพ 4. กระตุ้นให้นักลงทุนเข้ามาลงทุนธุรกิจบริการด้านความบันเทิง
	กลยุทธ์องค์กรโครงสร้างและการแข่งขัน	<ol style="list-style-type: none"> 1. เสนอผลประโยชน์ที่จูงใจให้ตัวแทนจำหน่ายสินค้าไทยในกัมพูชา 2. ควบคุมการผลิตให้อยู่ในระดับมาตรฐานสากล 3. เพิ่มข้อกำหนดและเงื่อนไขสำหรับการป้องกันการเอาเปรียบทางการค้า

อภิปรายผล

ผลการศึกษาวิจัยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของการเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันของผู้ประกอบการการค้าชายแดนไทยกับกัมพูชา ด้านอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว พบว่า การเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันของผู้ประกอบการการค้าชายแดนไทยกับกัมพูชา ด้านอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว สามารถเกิดขึ้นได้จากทั้ง 2 ปัจจัยคือ นโยบายภาครัฐเกี่ยวกับการค้าชายแดน (X) และความพร้อมของผู้ประกอบการ (Y) ซึ่งผู้วิจัยนำมาอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบนโยบายภาครัฐเกี่ยวกับการค้าชายแดน (X) กับการเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันของผู้ประกอบการ (Z)

1) การเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันการค้าชายแดน (Z) ได้รับอิทธิพลรวมจากความพร้อมของผู้ประกอบการ (Y) ในทิศทางบวกเท่ากับ 0.981 ซึ่งเป็นอิทธิพลทางตรงทั้งหมด โดยที่ความสามารถทางการแข่งขันการค้าชายแดน (Z) เกิดจากอิทธิพลทางอ้อมจากนโยบายภาครัฐเกี่ยวกับการค้าชายแดน (X) ในทิศทางบวกเท่ากับ 0.921

2) นโยบายภาครัฐเกี่ยวกับการค้าชายแดน (X) และความพร้อมของผู้ประกอบการ (Y) มีความแปรผันร่วม 0.939 ซึ่งมีค่าสูงมาก

จากความสัมพันธ์ข้างต้นแสดงให้เห็นว่า การเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันการค้าชายแดน (Z) จำเป็นต้องพัฒนาที่นโยบายภาครัฐเกี่ยวกับการค้าชายแดน (X) เป็นอันดับแรก เนื่องจากการพัฒนานโยบายภาครัฐเกี่ยวเนื่องถึงความพร้อมของผู้ประกอบการ และส่งผลต่อการเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันการค้าชายแดนในที่สุด ตัวอย่างเช่น 1) เมื่อภาครัฐกำหนดนโยบาย ข้อกำหนด กฎหมาย หรือข้อกฎหมายห้ามการใช้แรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย ซึ่งสิ่งเหล่านี้ทำให้ผู้ประกอบการก็ต้องเตรียมความพร้อมและตื่นตัวมากขึ้นเพื่อรองรับมาตรการกฎหมายหรือข้อห้ามที่รัฐบาลปรับ 2) เมื่อภาครัฐกำหนดนโยบายสนับสนุนทางการเงิน เช่นการเพิ่มเติมเรื่องแหล่งเงินทุนดอกเบี้ยต่ำ หรือลดเงื่อนไขในการกู้ ก็ส่งผลให้ผู้ประกอบการมีความพร้อมในด้านการเงินมากยิ่งขึ้น สามารถนำเงินทุนไปขยายกิจการหรือเพิ่มเติมแก้ไขปัญหาในด้านที่องค์กรอ่อนแอ ซึ่งจะส่งผลต่อการเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันการค้าชายแดนในที่สุด

สอดคล้องกับงานวิจัยของ พินพนา ดีบพรม (2551) ที่พบว่า ปัจจัยด้านการเมืองและกฎหมายส่งผลต่อการค้าชายแดนในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของปราณี ตบนิยวรวงศ์ (2552) ที่พบว่า ความพร้อมของทรัพยากรด้านการเงิน ด้านบุคคลและความพร้อมของทรัพยากร

ทางกายภาพของธุรกิจ สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของการดำเนินกลยุทธ์การเติบโตของธุรกิจอุตสาหกรรมส่งออกของไทยได้ รวมถึงงานวิจัยของ Angeles Villarreal (2015) ที่พบว่านโยบายในดึงดูดการลงทุน และการเชื่อมโยงของระบบการขนส่งที่ดีส่งเสริมให้เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจของเมืองชายแดนของเม็กซิโก และสหรัฐที่มีศักยภาพ นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยอีกหลายท่านที่กล่าวถึงความสำคัญของนโยบายของภาครัฐในการส่งเสริมความสามารถในการแข่งขัน แต่ไม่ได้ทำการวัดค่าความสัมพันธ์หรือความสอดคล้องในรูปแบบเชิงตัวเลขหรือเปรียบเทียบความสำคัญ เช่น งานวิจัยของ พนิดา วิไลวงศ์ (2553) ที่กล่าวถึงการปรับบทบาทของหน่วยงานภาครัฐในการพัฒนาผู้ประกอบการค้าชายแดนในอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย และนพรัตน์ วงศ์วิทยาพานิชย์ และคณะ (2554) ที่กล่าวถึงนโยบายการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของตลาดการค้าชายแดนไทย กรณีศึกษาตลาดโรงเกลือ จังหวัดสระแก้ว

2. ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบความพร้อมของผู้ประกอบการ (Y) กับการเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันของผู้ประกอบการ (Z)

เมื่อพิจารณาเฉพาะส่วนความพร้อมผู้ประกอบการ (Y) และการเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันของผู้ประกอบการ (Z) จะพบว่า การเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันการค้าชายแดน (Z) ได้รับอิทธิพลรวมจากความพร้อมของผู้ประกอบการ (Y) ในทิศทางบวกเท่ากับ 0.981 ซึ่งเป็นอิทธิพลทางตรงทั้งหมด แสดงให้เห็นว่า ความพร้อมผู้ประกอบการเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันของผู้ประกอบการ ซึ่งประกอบด้วย 4 องค์ประกอบโดยน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุดคือ ความพร้อมทางการบริหาร รองลงมาคือความพร้อมส่วนบุคคล ความพร้อมทางการตลาด และความพร้อมทางการเงิน โดยมีน้ำหนักองค์ประกอบ 0.407, 0.392, 0.386 และ 0.370 ตามลำดับ ซึ่งค่าน้ำหนักองค์ประกอบแต่ละองค์ประกอบมีค่าใกล้เคียงกันมาก แสดงว่าความพร้อมทั้ง 4 ด้านส่งผลต่อการเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันการค้าชายแดน ใกล้เคียงกันและสำคัญทุกด้าน ทั้งนี้เพราะเมื่อผู้ประกอบการมีความพร้อมในทุกด้าน ก็จะทำให้องค์กรสามารถ ริเริ่มสร้างหรือผลิตนวัตกรรมใหม่ได้สะดวกมากขึ้น เนื่องจากมีเงินทุนสำรองหรือตลาดรองรับสินค้า นอกจากนี้ความพร้อมของผู้ประกอบการในด้านบุคคลและการเงินยังช่วยผลักดันให้ผู้ประกอบการสามารถตัดสินใจที่จะเพิ่มหรือขยายการลงทุนเพื่อเพิ่มกำลังการผลิต รวมถึงการสนับสนุนให้ผู้ประกอบการกล้าที่ตัดสินใจในทางเลือกที่มีความเสี่ยงสูงแต่ผลลัพธ์คุ้มค่า (High-Risk, High-Return) หรือแม้แต่ว่าความพร้อมทางการบริหารและการเงินที่จะช่วยให้เกิดการยืดหยุ่นในการปรับเปลี่ยนยุทธวิธีการทำตลาดตามโอกาสต่าง ๆ สอดคล้องกับแนวคิดของวิฑูรย์ สิมะโชคดี (2542) ที่กล่าวว่า

ผู้ประกอบการต้องเป็นนักแสวงหาโอกาส ถ้าได้กำไรเสีย มีความคิดริเริ่มหรือการสร้างสรรค การผลิตสินค้าหรือบริการใหม่ มีความอดทน ใฝ่รู้อยู่เสมอ มีวิสัยทัศน์ที่ทำให้ธุรกิจมีทิศทางชัดเจน และต้องมีเครือข่ายดี และงานวิจัยของ นววิทย์ เอ็มเอก (2557) ที่ทำการศึกษาเรื่องสมรรถนะเชิงพฤติกรรมเพื่อความสามารถในการแข่งขันและความสำเร็จของผู้ประกอบการการค้าชายแดน ไทย-มาเลเซียเพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยพบว่า คุณลักษณะของผู้ประกอบการ มีอิทธิพลโดยตรงเชิงบวกต่อสมรรถนะเชิงพฤติกรรมและความสามารถในการแข่งขัน คือ แรงจูงใจ ในการประกอบการ (Motivation) มีอิทธิพลต่อความได้เปรียบทางการแข่งขันธุรกิจ รวมถึง สอดคล้องกับงานวิจัยของ เมษยา วงษ์กำภู (2553) ที่ทำการศึกษาพฤติกรรมการใช้จ่าย ของนักท่องเที่ยวชาวไทยในการซื้อสินค้าในตลาดการค้าชายแดนไทย-กัมพูชา กรณีศึกษาตลาด โรงเกลือ จังหวัดสระแก้ว โดยพบว่า ด้านผลิตภัณฑ์ ควรผลิตภัณฑ์สินค้าให้เลือกหลากหลาย ประเภท ให้ผู้บริโภคได้เลือกตามความต้องการ และควรมีการรักษาคุณภาพความน่าเชื่อถือ ของสินค้าและตราหือนำเข้าจากต่างประเทศ เพื่อรักษาภาพลักษณ์ที่ดีทางการตลาดให้แก่ ตลาดโรงเกลือ

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยใคร่ขอขอบพระคุณ ผศ.ดร.ธีรธนิษฐ์ ศิริไวยหาร ผศ.ดร.กันต์ฤทัย คลังพหล อาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัยครั้งนี้ ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาตรวจเรื่องมีอวิจัยให้ ตลอดจน ผู้ให้สัมภาษณ์ข้อมูลและผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่านที่เสียสละเวลาให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ สำหรับการวิจัยในครั้งนี้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้

การนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ควรศึกษาถึงผลกระทบในการพัฒนานโยบายภาครัฐ เกี่ยวกับการค้าชายแดนไทย-กัมพูชา กับการเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันของ ผู้ประกอบการ เพื่อวิเคราะห์ถึงผลได้ผลเสียจากการพัฒนาฯ ต่อผู้ประกอบการ และควรพิจารณา ถึงประเด็นที่ตรงกับความต้องการเร่งด่วนที่เกี่ยวข้องกับการค้าชายแดนไทย-กัมพูชา

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

ควรทำการศึกษารูปแบบการพัฒนาผู้ประกอบการในการเพิ่มขีดความสามารถทาง ทางการแข่งขันการค้าชายแดนไทยในเขตพื้นที่เศรษฐกิจอื่น ๆ เพื่อเป็นการศึกษาความสัมพันธ์ เชิงสาเหตุที่ส่งผลให้ผู้ประกอบการเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันการค้าชายแดนในเขต พื้นที่เศรษฐกิจ

References

- Angeles Villarreal M. (2015). *U.S.-Mexico Economic Relations: Trends, Issues, and Implications*. Congressional Research Service.
- Department of Foreign Trade. (2013). *The Third Conference of Cooperative Committee Regarding the Border-Area Development and the Connecting Routes between Thailand and Cambodia*. Kao Den. Retrieved from [http://m.mfa.go.th/main/th/media-center/28/35573-The third conference for committee.html](http://m.mfa.go.th/main/th/media-center/28/35573-The%20third%20conference%20for%20committee.html)
- Department of Foreign Trade. (2014). *Summary Report of Border Trading Situation between Thailand and Neighboring Countries*. Bangkok: Department of Foreign Trade. Ministry of Commerce. Retrieved from <http://m.mfa.go.th/main/th/media-center/28/35573>.
- Department of Industry Promotion. (2007). *Definition of Entrepreneur or Tao Kae*. R Y T Night News. Bangkok: Infoquest
- Department of Industry Promotion (2013). *The Manual for SMEs Entrepreneurs on the Preparation toward ASEAN Economic Community (AEC). The Preparation Project and Cooperative Industrial Networking toward ASEAN Economic Community (AEC)*. Bangkok: Ministry of Industry
- Hair, F.J., Black, W.C., Babin, B.J. and Anderson, R.E. (2010). *Multivariate Data Analysis*. New Jersey : Pearson.
- Hal Hill and Jayant Menon. (2014). *Trade Policy Challenges in a Small, Open, Fragile, Postconflict Economy: Cambodia*. ADB Working Paper Series on Regional Economic Integration. Asian Development Bank. No. 141.
- Hu, Y.s. (1995). The international transferability of the firm's advatages, *California Management Rreviews*. 37(4): 73-88.
- Information Center of Border Trading of Thai and Neighboring countries, Office of Trade Cooperation and Investment. (2015). *The Border Trading Statistics and Border Trading of Thailand, B.E. 2555 – 2558 (January to May): The*

การเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันของผู้ประกอบการค้าชายแดนไทยกับกัมพูชา
ด่านอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว
ฐิติมา เกษมสุข, ธีรอนิษฐ์ ศิริไวยหาร, กันต์ฤทัย คลังพหล

Exported and Imported Goods from Thailand to Malaysia, Myanmar, Lao and Cambodia B.E. 2558 (January to May). Bangkok: Department of Foreign Trade, Ministry of Commerce.

Li Yuwei (2013). *Experience of Cambodia, Lao PDR, Thailand and Viet Nam in realizing cross-border opportunities.* United Nation ESCAP. Economic and Social Commission for Asia and the Pacific.

Malini L Tantri (2011). *Trajectories of China's Integration with the World Economy through SEZs: A Study on Shenzhen SEZ.* The Institute for Social and Economic Change, Bangalore.

Mesaya Wongkamphu. (2010). *Purchasing behavior of Thai tourists at border trade market Thailand – Cambodia : A case study of Talat Rong Kluea, Sa Kaeo province.* Independent Study, International Business, Rajamangala University of Technology Thanyaburi.

Nawit Emake. (2013). *Behavioral Capacity for Competitiveness and Achievement of Thai-Malaysian Bordering-trade Entrepreneur toward ASEAN Economic Community.* Doctoral Thesis, Faculty of Management Sciences, Prince of Songkla University.

Nopparat Wongwittayapanit, Jitra Rojprasertkul and Sermsri Soisodsri. (2011). *The project of marketing in Thai border trading: a case study of Rong Kluea Market, Sa Kaeo Province. Final Study Report. Funded by The Planning for Promoting Knowledge Management with Thai Universities toward good public policy development.* Bangkok: Thai Health Promotion Foundation

Norburn Gunn, M. G., D. & Burley S. (2007). *The Impact of Organizational Values, Goal and Climate on Marketing Effectiveness.* Journal of Business Research,16, (4), 55-58.

Office of the National Economic and Social Development Board (NESDB). (2014). *Project Planning on Special Economic Zone B.E. 2558 – 2559.* Bangkok: Government House of Thailand

- Panida Wilaiwong. (2010). *Development Approaches for Bordering Trade Entrepreneurs in Chiang Khong district, Chiang Rai province*. An independent study of Business Administration, School of Management, Mae Fah Luang University.
- Pinpana Tipprom. (2008). *Factors Effecting Border Trading in Doi Wow Market, Mae Sai district, Chiang Rai Province*. Master's Thesis, Management Sciences, Chiang Rai Rajabhat University.
- Pranee Tapaneeyaworawong. (2009). *Analytical Models for Factors contributing to Competitiveness in Thai Shoe exporting industry*. Doctoral Thesis, Doctor of Philosophy in Business Administration, Ramkhamhaeng University.
- Rewadee Kaeomanee. (2015). *Ways to Increase the Competitive Capacity of Entrepreneurs toward the Development of Special Economic Zone*. Bangkok: The Office of Industrial Economics.
- Sa Kaeo Province. (2010). *The Project of Logistic Network Development Connecting Provincial Clusters, The fiscal year 2010 (The investigation on appropriateness and designing the good transporting station)*. Study report. of The University of the Thai Chamber of Commerce.
- The Secretariat of Cabinet. (B.E. 2557, July 15th). *The Committee Meeting Summary on the Project of the Special Economic Zone Development (Kor Nor Phor)*. At the government press center, Naree Club Building, Government house of Thailand—after the committee meeting on the project of special economic zone development (Kor Nor Phor). 1/B.E. 2557. Bangkok: Government House of Thailand.
- Wichai Tosuwanjinda. (2003). *All for Small Business Management (Approaches and case studies)*. (3rd Edition). Bangkok. Technology Promotion Association (Thailand-Japan).
- Witoon Simachokdee. (2009). *SMEs: The National-Rehabilitation Industry*. Bangkok: Prachachon